

28. Konferencja Grupy Roboczej Polskich i Niemieckich Historyków Sztuki i Konserwatorów

Moguncja, 21. – 23.10.2021

Organizatorzy:

Instytut Architektury, Hochschule Mainz – University of Applied Sciences

Instytut Historii Sztuki i Nauk Muzycznych, Johannes Gutenberg-Universität Mainz

Miejsce:

LUX — Pavillon der Hochschule Mainz | Ludwigsstraße 2, 55116 Mainz

Wizualizacja historycznego stanu obiektu w erze cyfrowej — szanse i ryzyka dla historii sztuki i ochrony zabytków

Rokrocznie *Grupa Robocza Niemieckich i Polskich Historyków Sztuki i Konserwatorów Zabytków* spotyka się na przemian w Polsce i Niemczech debatując nad zagadnieniami związanymi z historią wzajemnych oddziaływań historycznoartystycznych oraz z regionami *wspólnego dziedzictwa kulturowego*. Tegoroczna konferencja w Moguncji stanowi powrót do miejsca, w którym w 1988 r. odbyło się pierwsze spotkanie *Grupy*, i poświęcona jest rozpatrzeniu możliwości oraz wyzwani związanych z wizualizacją komputerową na tle humanistyki cyfrowej.

Obrazowe bądź graficzne przedstawianie przedmiotu badań jest centralnym elementem dziedzin naukowych ukierunkowanych na obiekty, w szczególności historii sztuki i architektury, a także ochrony zabytków. Medium obrazowe odgrywa tu ważną rolę szczególnie w pracy nad pytaniami i problemami badawczymi, gdyż z jednej strony pozwala na wizualną dokumentację aktualnego stanu zabytku oraz często służy jako podstawa do jego interpretacji, a z drugiej strony umożliwia rekonstrukcję historycznego stanu obiektu, a tym samym tworzenie *wirtualnej rzeczywistości*. Obrazy te stają się ważnym czynnikiem ułatwiającym dostęp do obiektu, umożliwiając jego wszechstronną analizę i dokumentację oraz rozpowszechnianie wiedzy na jego temat, nie potrafiąc jednak w pełni uchwycić materialnej oraz estetycznej „rzeczywistości” obiektu. W związku z tym nośniki informacji wizualnych same w sobie stały się w historii sztuki przedmiotem badań i krytyki obrazu.

W wyniku rozwoju technologicznego obraz jako medium informacyjne zaczął się od ubiegłego stulecia błyskawicznie rozprzestrzeniać i jest stosowany zarówno w nauce jak i w społeczeństwie, będąc zjawiskiem, znajdującym obecnie wyraz między innymi w pojęciach *iconic turn* czy *społeczeństwo medialne*. Istotną rolę w rozwoju tym odegrał triumfalny pochód technologii informacyjnych i komunikacyjnych oraz obrazu cyfrowego, a jego konsekwencje i oddziaływania porównywalne są z wynalazkiem druku z ruchomą czcionką w XV wieku. Prasa drukarska zrewolucjonizowała dostęp do wiedzy i rozpowszechnianie informacji, podczas gdy wynalazek fotografii oraz druku offsetowego dały podstawy koniunktury obrazów w XIX i XX wieku.

Historia sztuki i ochrona zabytków dość wcześnie odkryły możliwość wykorzystania nowych osiągnięć technologicznych do swoich celów i zaczęły stosować je jako narzędzie dydaktyczne oraz metodologiczne, a także jako medium wykorzystywane w publikacjach, nie zastanawiając się przy tym jednak wystarczająco nad problemami metodologicznymi i interpretacyjnymi medium obrazowego w odniesieniu do *rzeczywistości* zobrazowanego obiektu. Ten podstawowy problem narasta w dzisiejszej erze cyfrowej wraz z jej obecnymi możliwościami dokumentacyjnymi, ale również manipulacjami, gdyż od lat 90. XX w. obraz na skutek szybkiego rozwoju technologii informacyjnych i komunikacyjnych przeszedł dalszą, daleko idącą transformację. *Przemiana cyfrowa* wytworzyła nowe formy wizualizacji 2D / 3D / 4D, poszerzając repertuar metodologiczny poszczególnych dziedzin oraz otwierając nowe wymiary w zakresie analizy, dokumentacji i przekazu, a także manipulacji. Nieograniczone niemal obecnie możliwości wizualizacji w *erze cyfrowej* stawiają naukę przed nowymi wyzwaniami, które należy rozpatrzyć na szerokim tle *open science* czy *citizen science*.

Konferencja poświęcona będzie rozważeniu następujących pytań i kompleksów tematycznych, przy czym treść referatów nie musi wyłącznie dotyczyć regionów *wspólnego dziedzictwa kulturowego* i mile widziane są również inne analizy przypadków oraz perspektywy porównawcze:

- refleksja metodologiczna i historiograficzna oraz umiejscowienie w rozwoju i czasie *tradycyjnych wizualizacji*: tradycyjne formy wizualizacji stanu historycznego obiektu jako narzędzie dydaktyczne i metodologiczne, a także jako medium do dokumentacji i publikacji

- refleksja metodologiczna i historiograficzna oraz umiejscowienie w rozwoju i czasie *wizualizacji cyfrowych*: rozpowszechnianie się obrazów cyfrowych (wizualizacja 2D i 3D / 4D), cyfrowość jako imitacja analogowości vs. cyfrowość jako nowy wymiar reprezentacji wiedzy i przekazu

- cyfrowa krytyka źródeł: sposób wykorzystania źródeł użytych do tworzenia wizualizacji oraz udostępnianie owych źródeł użytkownikom wizualizacji, możliwości dalszej debaty nad przedmiotem wizualizacji

- oparta na źródłach, cyfrowa rekonstrukcja 3D jako nowa przestrzeń badawcza: nowe, wspomagane komputerowo metody i cyfrowe środowiska badawcze, potencjały i wyzwania dla nauki (identyfikowalność i trwała dostępność cyfrowych danych badawczych) oraz transfer wiedzy

- nowe formaty i nowe podejścia do wiedzy w dobie *open science* oraz *citizen science*: od cyfrowego obrazu (pikselowego) i chmury punktów 3D do *virtual reality*, *augmented reality* i *mixed reality*; prawa autorskie do zdjęć i licencje, repozytoria internetowe, otwarty dostęp do wiedzy (*open science*) oraz udział przedstawicieli społeczeństwa w tworzeniu wiedzy i kuratorstwie (*citizen science*)

Prosimy o zgłaszanie propozycji referatów (maksymalna długość 20 min.) dotyczących historii oraz zmieniających się form wizualizacji na tle postępującej *przemiany cyfrowej*. Szeroko zakrojone ramy tematyczne konferencji (cyfrowa wizualizacja 2D / 3D / 4D, AR / VR / MR) pozwalają na prześledzenie zmieniających się gwałtownie od lat 90. XX wieku formatów medium obrazowego oraz odniesienie ich do ugruntowanej kultury naukowej i podstaw metodologicznych poszczególnych dyscyplin. Szczególnie pożądane będą spojrzenia syntetyzujące oraz ujęcia interdyscyplinarne, uwidaczniające zarówno potencjał innowacyjny, jak i wyzwania związane z cyfrowością w naukach humanistycznych. Studia konkretnych przypadków zostaną uwzględnione, o ile będą prowadziły do szerszych, sprobematyzowanych konkluzji. Natomiast z racji na miejsce obrad – Moguncję, będącą miejscem narodzin i działania Jana Gutenberga – mile widziane będą referaty dotyczące problematyki komputerowego dostępu do wiedzy (opartej na obrazach) w przeciwieństwie do wiedzy drukowanej na papierze.

Językami konferencji są niemiecki i angielski. Poza referatami związanymi bezpośrednio z tematem konferencji (20 min.) *giełda informacyjna* oferuje możliwość prezentacji aktualnych, indywidualnych bądź instytucjonalnych projektów z zakresu historii sztuki lub ochrony zabytków, dotyczących dziedzictwa artystycznego Europy Środkowo- i Północno-wschodniej (komunikaty o maksymalnej długości 10 min.).

Prosimy o przesłanie propozycji referatów i komunikatów (ok. 2.500 znaków), krótkiego CV wraz z adresem e-mail i pocztowym oraz danymi dot. aktualnej działalności naukowej (maks. 1.000 znaków) **do 15 stycznia 2021** na adres:

Manuela Maier (manuela.maier@hs-mainz.de), Asystentka dyrektora Instytutu Architektury, Hochschule Mainz – University of Applied Sciences

Komitety programowe:

Prof. Dr.-Ing. Piotr Kuroczyński, *Instytut Architektury, Hochschule Mainz – University of Applied Sciences*
Univ.-Prof. Dr. Matthias Müller, *Instytut Historii Sztuki i Nauk Muzycznych, Johannes Gutenberg-Universität Mainz*

Lorenz Frank, M.A., *Historische Bauforschung, Mainz*

Ze strony Grupy Roboczej Niemieckich i Polskich Historyków Sztuki i Konserwatorów Zabytków:

Prof. UAM dr hab Piotr Korduba, *Instytut Historii Sztuki, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu*

PD Dr. Beate Störckuhl, *Instytut Federalny ds. Kultury i Historii Niemców w Europie Środkowo-Wschodniej, Oldenburg*